

สิทธิการรักษาทางทันตกรรมที่จัดให้โดยรัฐในประเทศไทย

คำถามที่พบบ่อยๆเมื่อผู้ป่วยมารับบริการทางทันตกรรมที่โรงพยาบาลคือสามารถเบิกค่ารักษาได้หรือไม่และมีการรักษาแบบไหนบ้างที่เบิกได้ ผู้ป่วยหลายคนไม่ทราบสิทธิในการเบิกค่ารักษาของตัวเอง ทำให้บางครั้งเกิดความเข้าใจผิดจนเสียสิทธิที่ตนควรได้หลายครั้งผู้ป่วยก็ไม่เข้าใจว่าทำไมการรักษาบางอย่างถึงเบิกค่ารักษาไม่ได้ บทความนี้ได้รวบรวมสวัสดิการต่างๆที่จัดให้โดยรัฐ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจในสิทธิในการเข้ารับบริการทางทันตกรรมของตนเอง โดยจะเน้นเฉพาะบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพช่องปากเท่านั้น ระบบประกันสุขภาพในประเทศไทยที่จัดให้โดยรัฐ ปัจจุบันประกอบด้วย 3 ระบบได้แก่

1. ระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า
2. ระบบประกันสังคม
3. ระบบสวัสดิการรักษายาบาลสำหรับข้าราชการ ลูกจ้าง หรือพนักงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ

1. ระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า

เกิดจากการที่รัฐบาลมีความตั้งใจที่จะทำให้ประชาชนทุกคนมีหลักประกันสุขภาพ โดยถ้วนหน้า และได้ริเริ่มนโยบาย 30 บาท รักษาทุกโรคขึ้น โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนทุกคน สามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพได้ตามความจำเป็นตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2545 มาตรา 5 กำหนดให้บุคคลทุกคนมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ ซึ่งบุคคลในที่นี้ หมายถึง บุคคลที่มีสัญชาติไทย ดังนั้น ผู้มีสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า คือ บุคคลที่มีสัญชาติไทย มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก และไม่มีสวัสดิการด้านการรักษายาบาลอื่นใดที่รัฐจัดให้

ตัวอย่างบุคคลที่มีสวัสดิการด้านการรักษายาบาลจากรัฐ เช่น

1. ผู้มีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกันสังคม เช่น ลูกจ้างที่ทำงานในกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไปยกเว้น ลูกจ้างทำงานบ้าน หาบเร่ แผงลอย หรือลูกจ้างของบุคคลธรรมดาที่ไม่มีการประกอบธุรกิจรวมอยู่ด้วย
2. ผู้มีสิทธิตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษายาบาล เช่น ข้าราชการ ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ และครอบครัว
3. ผู้อยู่ในความคุ้มครองของหลักประกันสุขภาพอื่นที่รัฐจัดให้ เช่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ในองค์กรอิสระ ครูโรงเรียนเอกชนในระบบ

สำหรับ ผู้มีสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าสามารถขอรับบริการด้านทันตกรรมได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามชุดสิทธิประโยชน์ ดังนี้

ชุดสิทธิประโยชน์ทางทันตกรรม

ด้านการรักษา

- การถอนฟัน
- การอุดฟัน
- การขูดหินปูน
- การทำฟันเทียมฐานพลาสติก
- การรักษาโพรงประสาทฟันน้ำนม
- การใส่เพดานเทียมในเด็กปากแหว่งเพดานโหว่

ด้านการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปาก

- การตรวจสุขภาพช่องปาก
- การแนะนำด้านทันตสุขภาพ
- การให้ฟลูออไรด์เสริมในกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อโรคฟันผุ เช่น กลุ่มเด็ก ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยฉายรังสีบริเวณศีรษะและลำคอ
- การเคลือบหลุมร่องฟัน

ด้านการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปาก

- การตรวจสุขภาพช่องปาก
- การแนะนำด้านทันตสุขภาพ
- การให้ฟลูออไรด์เสริมในกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อโรคฟันผุ เช่น กลุ่มเด็ก ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยฉายรังสีบริเวณศีรษะและลำคอ
- การเคลือบหลุมร่องฟัน

2. ระบบประกันสังคม

เป็นระบบที่มีการระดมเงินทุนจากปัจเจกชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาคเอกชนตามข้อบังคับในกฎหมาย ลักษณะต่างๆซึ่งประกอบไปด้วยระบบย่อย 3 รูปแบบได้แก่

1)ระบบสวัสดิการลูกจ้างตามกฎหมายประกันสังคม ซึ่งมีแหล่งที่มาของเงินทุนจากไตรภาคี ได้แก่ นายจ้าง ลูกจ้าง และเงินสมทบจากรัฐ

2)กองทุนชดเชยแรงงาน เป็นการชดเชยของนายจ้างสำหรับค่ารักษาพยาบาลความเจ็บป่วยหรือการบาดเจ็บจากการทำงาน รวมทั้งค่าปลงศพกรณีเสียชีวิตจากการทำงาน

3)การคุ้มครองผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจากรถตามกฎหมายคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ เป็นระบบที่มีแหล่งเงินทุนจากเบี้ยประกันภัยรถภาคบังคับซึ่งเจ้าของรถจ่ายให้บริษัทประกันภัยเอกชน

สำหรับการรับบริการทางทันตกรรมของผู้มีสิทธิประกันสังคม สามารถเบิกได้จากระบบสวัสดิการลูกจ้างตามกฎหมายประกันสังคม โดยผู้ประกันตนมีสิทธิเข้ารับบริการ ณ สถานพยาบาลใดก็ได้

สิทธิในการรักษามีดังนี้

- ในกรณีถอนฟัน อุดฟัน ขูดหินปูน ให้สำรองจ่ายไปก่อนและนำหลักฐานมาขอเบิกเงินคืนได้ในอัตรา ไม่เกิน 250 บาทต่อครั้ง ปีละไม่เกิน 500 บาท
- กรณีใส่ฟันเทียมฐานอคริลิก(พลาสติก)
- ใส่ฟัน 1-5 ซี่เบิกได้ไม่เกิน 1,200บาท ภายในระยะเวลา 5 ปี นับตั้งแต่ใส่ฟันเทียม
- ใส่ฟันตั้งแต่ 6 ซี่ขึ้นไปจะเบิกได้ไม่เกิน 1,400 บาท ภายในระยะเวลา 5 ปี นับตั้งแต่ใส่ฟันเทียม

หลักฐานที่ต้องใช้ในการยื่นขอรับประโยชน์กรณีทันตกรรม

- แบบคำขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีทันตกรรม
- ใบรับรองแพทย์ ใบเสร็จรับเงิน
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาบัตรรับรองสิทธิฯ
- กรณีขอรับเงินทางธนาคาร ให้แนบสำเนาสมุดบัญชีเงินฝากมาด้วย

3. ระบบสวัสดิการรักษายาบาลสำหรับข้าราชการ ลูกจ้าง หรือพนักงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ

ระบบสวัสดิการรักษายาบาลของข้าราชการ(Civil Servant Medical Benefit Scheme,CSMBS) เป็นสวัสดิการความคุ้มครองทางสุขภาพที่รัฐบาลให้แก่ข้าราชการ และข้าราชการบำนาญตลอดจนสมาชิกในครอบครัวอันได้แก่ คู่สมรส บิดามารดาและบุตรธิดาที่อายุไม่เกิน 20 ปี ไม่เกิน 3 คน ในส่วนของการบริการทางทันตกรรม ผู้ป่วยที่มีสิทธิข้าราชการ สามารถเบิกได้โดยค่าบริการทางทันตกรรมที่เบิกได้ต้องเป็นไปเพื่อ

การรักษาพยาบาลการเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุ เช่น การถอนฟัน อุดฟัน ขูดหินปูน การจัดฟันเฉพาะกรณีประสบอุบัติเหตุ

กรณีฟันเทียม มีเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ในการเบิกค่ารักษาดังนี้

1. ฟันเทียมถอดได้และอุปกรณ์ไม่เกินชิ้นละ/ชุดละ(ตามที่กรมบัญชีกลางกำหนด) ภายในระยะเวลา 5 ปี (โดยให้ระบุตำแหน่งในแต่ละครั้ง)
2. ฟันเทียมติดแน่นและอุปกรณ์ให้มีสิทธิเบิกได้คนละไม่เกินชิ้นละ/ชุดละ(ตามที่กรมบัญชีกลางกำหนด) ภายในระยะเวลา 10 ปี (โดยให้ระบุตำแหน่งในแต่ละครั้ง)
3. การเบิกฟันเทียมทั้งหมด ราคาที่ให้เบิกเป็นราคาที่เหมาจ่ายและได้รวมค่าวัสดุในการพิมพ์ปากแล้ว
4. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ในการบำบัดรักษาโรคที่เกี่ยวกับฟันเทียมให้เบิกเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินครั้งหนึ่งที่เกิดการตรวจการคลังกำหนด ชิ้นละ/ชิ้นละ/ชุดละ
5. การเบิกจ่ายฟันเทียม ไม่สามารถเข้าสู่ระบบการเบิกจ่ายตรงเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ในสถานพยาบาลของทางราชการได้

รายละเอียดของการเบิกจ่ายเกี่ยวกับฟันเทียมหาข้อมูลได้เพิ่มจากเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง หัวข้อค่ารักษาพยาบาล>>> http://www.cgd.go.th/knownldata_detail.asp?id=6530&cat=21&scat=1

จะเห็นได้ว่าในระบบประกันสุขภาพทั้ง 3 แบบ สิทธิในการเข้ารับบริการทางทันตกรรมไม่เหมือนกัน ผู้ป่วยควรทำความเข้าใจว่าตนเองมีสิทธิในการประกันสุขภาพแบบใด (ระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า, ระบบประกันสังคม หรือ ระบบสวัสดิการรักษายาบาลสำหรับข้าราชการ ลูกจ้าง หรือพนักงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจซึ่งสามารถตรวจสอบสิทธิได้ที่โรงพยาบาลของรัฐทุกแห่ง) และในการประกันสุขภาพแบบนี้มีสิทธิในการรับบริการทางทันตกรรมใดบ้าง เพื่อประโยชน์ในการเข้ารับบริการของตนเอง

****สำหรับผู้ป่วยที่มารับบริการที่คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้ป่วยที่มีสิทธิประกันสังคม หรือสิทธิข้าราชการ สามารถเบิกค่ารักษาได้ตามสิทธิ โดยต้องสำรองจ่ายไปก่อนแล้วจึงนำหลักฐานไปเบิกเงินคืนที่หน่วยงานที่รับผิดชอบต่อไป**

ที่มา

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ >>><http://www.nhso.go.th/>

กรมบัญชีกลาง >>> <http://www.cgd.go.th>

สำนักงานประกันสังคม >>> <http://www.sso.go.th>